

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

Za pošlj., na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petičvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Spinčič in Mandič proti volivni reformi za Istro.

Zakaj?

Poslanec Spinčič je v seji deželnega zbora dne 21. t. m. obširno in temeljito obrazložil svoje stališče nasproti volivni reformi za Istro. Navajamo tu glavne točke njegovega govora. Poslanec Spinčič je najprej narisal zgodovino pogajanj med slovansko in italijansko stranko, katerih pogajanj se je on udeleževal, dokler je bila izključena možnost majoriziranja; dne 10. februarja t. l. pa je izjavil, da ne pride več k posvetovanjem pododseka za volivno reformo. Na konferenci dne 23. in 24. februarja je med tem bil dosežen sporazum, v katerem se je ustanovilo razmerje italijanskih in slovanskih poslancev 25:19; razmerje deželnih odbornikov, razun predsednika, 3:2; navzočnost 32 poslancev pri sklepanju o zneskih za šolske in poljedelske stvari, za stvari javnih zgradb, za neke obč. stvari, deželno zakonodajo in različne stroške za vzdrževanje deželnih zavodov; končno navzočnost vsaj enega italijanskega in enega slovanskega deželnega odbornika pri sklepanju o istih stvareh v deželnem odboru. Prvi dve točki sporazuma govorita torej o razmerju obeh narodnosti, drugi dve o jamstvih, zlasti v varstvo manjšine.

Govornik se nikakor ne more zadovoljiti z razmerjem, ki je za Hrvate in Slovence skrajno krivično in ponižujoče. Glasom ljudskega štetja je Slovanov v deželi dve tretjini; pri državnozbornih volitvah dne 14. maja 1907 je bilo oddanih 30.000 glasov za slovanske kandidate, 20.000 za italijanske. Vlada hoče v deželnih zborih ščititi interese posameznih slojev prebivalstva; toliko bolj bi se moralo varovati koristi narodov, ki so nekaj višjega od stanov.

Kar se tiče jamstev, naglašja govornik, da je pri šolskih in poljedelskih stvareh potrebna kvalificirana večina **le o sklepanju glede višine zneskov**, o stvareh samih ni jamstva. Nobenega jamstva pa nimajo Slovani glede stroškov za deželni zbor, za stenografsko službo, za ti-

skanje zborničnih spisov, na leto 30 tisoč kron; nadalje za deželno upravo 180.000 kron letnih; za odškodnino dež. glavarju, dež. odbornikom, plače in pokojnine dež. uradnikom in slugam. O tem bodo Italijani lahko odločevali brez Slovanov, ravno tako, kakor o pol milijonu kron za človekoljubne in zdravstvene namene, o 50.000 kronah za javno varnost, o deželnem dolgu 87.000 kron, o dež. dokladah 19.000 K, o predjemih 75.000 kron itd.

Nobenega jamstva nimajo Slovani glede uporabe jezikov. Ni zagotovljeno, da se bodo smele interpelacije in predlogi čitati v hrvaškem ali slovenskem jeziku. Ali se bo na iste tudi v teh jezikih odgovarjalo, ali pridejo slovanski govori, predlogi itd. tudi v tem jeziku v stenografski zapisnik? Ni ustanovljena enakopravnost slovanščine pri oblastnih, ki so odvisne od deželnega odbora, n. pr. pri cestnih odborih, kreditnem zavodu, gospodarskem svetu itd.

Ni pričakovati, da bo to vse samo po sebi prišlo ali pa da nam v tem oziru zadostuje ščit državnih temeljnih zakonov, ki se jih v Istri tepta, kakor nikjer drugod.

Tretji razlog, zakaj je govornik proti taki volivni reformi in takemu sporazumu je ta, ker nima zaupanja do italijanskih poslancev in sicer z ozirom na njihovo preteklost ne, ki pomenja same krivice, samo zlo za naš narod. Sedaj sicer obljubljajo, da bodo odslej pravični in naglašajo, da Slovani lahko preprečijo v deželnem zboru in odboru z 19 poslanci, oziroma dvema odbornikoma vsako krivico, potem da imamo tudi državni zbor in c. kr. vladu, ki bosta skrbila, da se nam nobeden las ne skrivi. Devetnajst zastopnikov proti 25 ali 28 (trije virilisti), pa ne more rednim potom ničesar zabraniti. Avtonomistiške slovanske parlamentarne stranke se ne bodo brigale za druge dežele. Vlada pa še nam nikdar ni pomagala, in po tem se jo lahko sodi tudi za bodoče. Kakšni nazori vladajo med Italijani, pokazal je »Piccolo«, ki je, z drugimi besedami, izjavil, da morajo Italijani imeti premoč, ali pa ne dovolijo nobenega delovanja v deželnem zboru in razdero vse. Do ministrstva govornik nima zaupanja ter navaja kot razlog med drugim postopanje istega v do- celu kulturnem vprašanju glede slov. šol v Trstu. Odkar so hrvaški državni poslanci glasovali proti nagodbi, postali so mi-

ljenci vlade Italijani, ki so nalašč šli na Dunaj glasovat za nagodbo. To uslugo jim sedaj vlada plačuje s tem, da jim zagotovi premoč v Istri. Vlada grozi, da nam ne dá nobenih podpor, ako nismo za sporazum; ako ne sprejmemo pakta z Italijani, potem smo mi tisti, ki nočemo mira. Vlada hoče mir, kakor je med gospodarjem in slugom, govornik pa mir, ki je utemeljen na krščanskem nauku. On se boji, da je v tem zakonu že klic novih nemirov, morda ne manjših, kakor so bili dosedaj. Na grožnjo vlade bi se lahko odgovorilo: Ako nam niste dosedaj dali niti tistega, kar bi nam morali dati, delajte tako še naprej, za nekaj časa; mi bomo še čakali; delajte, kar vam je drago, saj ne boste, dokler bi hoteli!

Govornik priznava, da je nova volivna reforma boljša od sedanjega volivnega reda, ki bi itak ne mogel dolgo obstati, ker demokratski duh povsod zmaga. Prememba bi morala priti; **novega volivnega reda, sklenjenega z našo privolitvijo, pa se ne bo moglo tako lahko in hitro spremeniti.**

Govornik misli, da bi pri prihodnjih volitvah po starem volivnem redu lahko prišlo med italijanskimi in slovanskimi poslanci do razmerja 15:15. Potem bi se mogel skleniti sporazum na podlagi enakopravnosti! Sicer pa bi se ono dobro, kar ga ima novi volivni red, doseglo lahko tudi brez spremembe volivnih okrajev, ustanovivši, poleg dosedanjih, še splošno kurijo.

To so slovanski poslanci tudi predlagali, a Italijani so hoteli imeti narodno zaokrožene volivne okraje, tako zaokrožene, da slovanski večini prebivalstva pripade manj poslancev, nego italijanski manjšini.

Govornik kritizira posameznosti volivnega pravilnika. Stališče veleposestva se je okrepčalo v prilog Italijanom; članovi trgove in obrtne komore glasujejo trikrat: Hrvate iz Buzeta in Pazina ter s Krka in Čresa se zaduši z Italijani iz Vodnjana, oziroma iz Labina in Plomina. Liberalcem v korist se je ustanovilo čudne volivne okraje, katerih eden sega od Milj do lošinjskih otokov. V mestih je ostal cenzus 20 K, tudi na ljubo gotovi stranki. Govornik pobija končno še izgovor, da gre Italijanom večje število poslancev,

ker imajo večjo davčno moč. Kje pa je krvna moč?

Končno izraža govornik željo, da bi se motil, ko tako pesimistično sodi o volivni reformi.

Deželni glavar deželnim uradnikom.

Včeraj, 29. t. m. ob 11. uri, zbrali so se v deželnem dvorcu vsi deželni uradniki, da pozdravijo novega deželnega glavarja. Njim so se pridružili tudi gospodje zdravniki deželnih dobrodelnih zavodov, med njimi predstojniki posameznih oddelkov dr. Šlajmer, dr. Bock, dr. Gregorič, dr. pl. Valenta ter dr. Bleiweis vitez Trsteniški. Imenom celega osebja govoril je g. deželni nadsvetnik Zamida. V toplih besedah je pozdravil deželnega glavarja, naglašal pošteno voljo vseh deželnih uslužbencev, vestno vršiti njih dolžnosti, ter je ob enem novemu vrhovnemu predstojniku avtonomne deželne uprave na srce polagal želje in prošnje uradnega osebja.

Deželni glavar, dvorni svetnik Šuklje, je izrekel zbranim gospodom iskreno zahvalo za slovesni sprejem. Takoj pričetkom svojega govora povdarjal je potrebo, zadostovati upravičenim težnjam deželnih uradnikov, češ, v človeški nara- vi je, da zadovoljen uradnik veliko več dela in veliko natančneje vrši svoje dolžnosti, nego s svojo usodo nezadovoljen. Deželni glavar se obrne potem najprej do navzočih zdravnikov, o katerih pravi, da stoje oni v službi dvojnega gospodarja. Prvi gospodar jim je dežela, toda še vplivnejši gospodar mora jim biti človekoljubje. Zdravniki, povdarja deželni glavar, stoje in officio humanitatis ter nikdar ne smejo pozabiti tega vzvišenega svojega poklica. »Med vami,« pravi, »nahajajo se močje daleč segajočega imena, v istini lumina zdravniške vede.« Priporoča zdravnikom, naj vztrajajo v točnem izvrševanju dolžnosti svojega poklica; ob enem pa jim priporoča, naj nikdar ne pozabijo, da je Kranjska siromašna dežela, da treba tedaj združiti ob enem pri vseh reformah v dobrodelnih zavodih človekoljubno dolžnost in primerno varčnost.

Obrne se potem do drugih deželnih uslužbencev, pozivljajoč jih na resno,

LISTEK.

Dijamanti kralja Salomona.

Angleški spisal Rider Haggard, posl. J. M. (Konec.)

»Moj dragi brat!« je izpregovoril Sir Henry; »mislil sem že, da si mrtev. Bil sem onstran Salomonovih gora, da te najdem, in sedaj naletim nate tukaj v puščavi kakor starega Aasvögelna (jastreba).«

»Skoro bo dve leti, kar sem skušal prekoračiti Salomonove gore,« se je glasil odgovor, počasi, kakor utegne govoriti človek, ki je imel zadnje čase malo priložnosti rabiti svoj jezik. »ko sem pa dospel do semkaj, je neka skala padla na mojo nogo in jo zlomila, tako da ne morem niti nazaj niti naprej.«

Nato sem prišel jaz do njih. »Kako se imate, gospod Neville?« sem rekel, »ali se me ne spominjate več?«

»No,« je dejal, »ali ni to Quatermain. e? In Good tudi? Imejte potrpljenje z menoj, prijatelji, kar vrti se mi v glavi. Vse je tako čudno in tako srečno, ko je človek izgubil že vsako upanje.«

Tega večera nam je pri ognju sedečim George Curtis pripovedoval svojo zgodbo, ki je bila zelo bogata raznih do-

godkov, kakor naša, in je na kratko povedana, sledeča: Malo manj kakor pred dvema letoma je odrinil iz Sitad's kraala, da poskusi priti do gora. Kar se tiče pisma, ki sem mu ga poslal po Jimu, ga je poslednji izgubil in oni ni do današnjega dne ničesar o tem vedel. Ravnal se je po sporočilih, ki jih je dobil od domačinov in se ni obrnil proti Sabinim prsim, temveč proti oni strmi poti v gorovju, po kateri smo ravnokar mi dospeli, in ki je bila oči- vidno boljša pot kakor ona, ki je bila načrtana na zemljevidu starega dona Silvestre. V puščavi sta on in Jim veliko trpela, vendar sta dospela do te oaze, kjer je Georgea Curtisa zadela huda nesreča. Na dan njunega prihoda je sedel ob potoku, Jim pa je jema med iz satovjanekebučele brez žela, kakor jih najdemo v puščavi, vrhu brega ravno nad njim. Pri tem je sprožil neko skalo, ki je padla na desnogo Georga Curtisa in jo strašno ranila. Od tega dne je bil vedno tako hrom, da ni mogel nikamor, tako da je sklenil raje umreti v tej oazi, kakor pa gotovo in nesrečno poginiti v puščavi.

Kar se tiče živeža, jima je šlo še precej dobro, ker sta imela dobro zalogo streljiva in je prihajalo v oazo zlasti po noči mnogo divjačine, ki je prišla tje kaj vode pit. To sta streljala ali pa lovila v pasti ter rabila njihovo meso za živež in potem, ko

sta ponosila svojo obleko, njihove kože za odejo.

»In tako,« je končal, »sva živela skoro dve leti kakor Robinzon Krozve in njegov Petek, in se udala prazni nadi, da utegnejo priti domačini semkaj, ki nama bodo pomagali proti, vendar ni bilo nikogar. Ravno v poslednji noči sva se domenila z Jimom, da odide in poskusi priti do Sintada's kraala ter prinese pomoč. Jutri je bil namenjen odpotovati, vendar sem imel malo upanja, da bi ga kdaj zopet videl. Sedaj pa prideš ti, izmed vseh ljudi na zemlji ravno ti, o katerem sem mislil, da je že davno pozabil na mene in da živi lepo na Angleškem, ter me najdeš, kjer si se me najmanj nadejal. To je najbolj čudovit dogodek, kar sem jih kedaj slišal in najbolj prijeten tudi!«

Nato je začel pripovedovati Sir Henry ter povedal vse glavne dogodke našega potovanja in sedeli smo pri tem še dolgo v noč.

»Zares,« je rekel, ko sem mu pokazal dijamante, »vsaj vi ste jih dobili nekoliko za svoje težave, poleg mene, nevedneža.«

Sir Henry se je nasmejal. »Oni so last Quatermaina in Gooda. Del pogodbe je bil, da si razdelita, karkoli utegnemo dobiti.«

Ta opazka mi je vzbudila razne misli in ko sem se pomenil z Goodom, sem povedal Sir Henryju, da je naša enodušna

želja, da vzame i on tretjino dijamantov, ali ako tega ne sprejme, da jo izročimo njegovemu bratu, ki je pretrpel mnogo več kakor mi, ki jih je skušal dobiti. Navsezadnje se nam je posrečilo, da je pri- trdil poslednji določbi, vendar še dolgo potem ni George Curtis vedel ničesar o tem.

In tukaj, pri tej točki, mislim, da naj končam to zgodbo. Naša pot čez puščavo nazaj v Sintad's kraal je bila zelo težavna, posebno ker smo morali pomagati Georgu Curtisu, čegar noga je bila v resnici zelo slaba, toda naposled smo vendarle dospeli do cilja; in ako bi hotel pripovedovati posameznosti te poti, bi samo ponavljal mnogo onega, kar se nam je pri- petilo na naši prvi poti.

Šest mesecev od dneva našega povratka v Sintada's kraal, kjer smo našli svoje puške in druge stvari dobro shranjene, četudi je bil stari lopov zelo nevoljen, ker smo ostali živi in prišli ponje, smo zopet dospeli varno in zdravi do mojega doma v Berea pri Durbanu, kjer pišem sedaj te vrstice in od kjer pozdravljam v slovo vse one, ki so me spremljali po celi moji čudni poti, najbolj čudni, kar sem jih hodil tekom svojega dolgega, raznih doživlja-jev bogatega življenja.

vztrajno delo v deželni službi. Kategorično zahteva deželna uprava, da njeni organi vrše svojo dolžnost vestno, urno in točno. Deželna uprava bodi naj vzgled in vzor upravi manjših avtonomnih korporacij. On sam hoče v tem oziru dati dober vzgled uradnikom. Uverjen je, da isto store tudi njegovi gospodje tovariši, deželni odborniki. Pojasni potem svoje osebno razmerje nasproti gmotnim težnjam uradniškega osebja. Ne samo on, temveč cela stranka, kateri pripada, prešinjena je tega prepričanja, da mora biti deželni uradnik celo bolje plačan nego državni. Kajti državna uprava razpolaga z neprimerno večjim uradniškim statusom; vsled tega nudi posameznim uradnikom veliko več upanja na avancement ter jim obeta še drugih ugodnosti in odlikovanj, s kojimi naravno deželna uprava razpolaga ne more. Priznava, da je službena pragmatika deželnih uradnikov še iz leta 1863., dandanes že pravi anahronizem. Da službena pragmatika skoraj pol stoletja nespremenjeno obstoji, je pač po izrazu deželnega glavarja, čudo, kakor jih toliko ima dežela Kranjska, prebogata naravnih čudes. Ali niti najmanjšega povoda nimamo, pred tujim svetom ponášati se baš s tem čudom. Prizadeval si bode novi deželni odbor, kar hitro mogoče izdelati nov načrt službene pragmatike. Naravno se bode pri tem ozirati na finančno situacijo dežele in na težka bremena, katera davkoplačevalcem nalaga deželna uprava. Novi deželni odbor bode moral poskušati z vso resnobo, da se otvorijo novi viri dohodkov deželnim financam. Glavar je tega mnenja, da se to posreči ter bode na ta način mogoče ugoditi uradniškim zahtevam, ne da bi tem potom preveč trpeli davkoplačevalci. Toda pogoj za vsako tako reformo je požrtvovalno delovanje uradniškega osebja v službi deželnih koristi. »Ne smete pozabiti, da ste v prvi vrsti uradniki ter da dežela po vsej pravici mora zahtevati od vas napor in požrtvovalno delo. In še eno vam rečem: Vsak izmed vas imej svoje politično prepričanje. To je pravica slehernega svobodnega državljanca, torej je to moralna dolžnost tudi vsakega izmed vas. Svobodno naj ima vsak deželni uradnik svoje politično prepričanje. Kadar so volitve, voli naj prosto vsak izmed vas, kakor mu vlevata razum in srce; toda ne zabite nikoli, da deželi služujete, in ne politični stranki, kateri sicer pripadate, ter da je dolžnost vsakega deželnega uradnika pridobiti si predvsem zaupanje vsega prebivalstva, ne glede na stranko in narodnost. Odločno vam tudi povem, da agitacije za to ali ono stranko pri deželnih uradnikih trpeti ne morem ter da imam resno voljo, postopati proti vsakemu, kateri greši proti temu načelu.«

S krepkim pozivom, merečim na to, da je morda najmočnejši faktor v upravi ter v javnem življenju sploh čut vsakega posameznega upravnega organa za brez-pogojno vršitev njegovih dolžnosti, sklenil je deželni glavar svoje besede.

Potem je deželni glavar stopil k posameznim skupinam ter nagovoril večino posameznih uradnikov.

Ko je bilo to končano, stopila sta, na povabilo deželnega glavarja, v dvorano nova gospoda deželna odbornika dr. Šusteršič in dr. Lampe. Deželni glavar jima

predstavi uradnike in gospoda deželna odbornika sta se potem prav vljudno začela razgovarjati z raznimi deželnimi uslužbenci.

Sprejem je trajal skoraj eno uro ter je napravil vsestransko ugoden vtis. Vseh zbranih je bilo nad petdeset

Dnevne novice.

+ **Deželni odbor** je v svoji današnji seji izvolil: **V deželni šolski svet gg.: dr. Šusteršič in dr. Lampe;** v deželni agrarni svet gg.: dr. Tavčar, namestnik grof Barbo; v komisijo za prisilno delavnico gg.: grof Barbo, namestnik dr. Tavčar.

+ **Odlikovanja.** Občinski odbor v Fari pri Kostelu je v svoji seji imenoval za častna občana č. g. Alojzija Češarek, župnika v Fari in g. Franca Jaklič, držav. in dež. poslanca v Dobrepoljah za velike zasluge, ki sta jih pridobila oba gospoda.

+ **O novih užigalicah** piše »Nova Doba«: »Slovenska krščansko-socialna zveza« je založila novo vrsto užigalic, katerih čisti dobiček je namenjen obmejnemu Slovincem. Nekateri pravijo, da bodo te užigalice delale veliko konkurenco užigalicam »Družbe sv. Cirila in Metoda«, drugi pa, da to nič ne de, češ, da denar pride v ravno iste roke, kakor oni potom nakupovanja Ciril-Metodovih užigalic, in to tembolj, ker tu ni nobenega prekupca. Zlobni jeziki pa celo trdijo, da so nove užigalice le konkurenca — g. Perdanu!

* **Dve novi krščansko-socialni izobraževalni društvi** sta se ustanovili zadnje dni, namreč v Smledniku na sv. Jožefa dan in v Cirknici včerajšnje nedelje. Na obeh je ob veliki udeležbi in splošnem zanimanju govoril L. Smolnikar, stolni vikar iz Ljubljane. Tudi od drugod prihajajo poročila, da se pripravljajo za ustanovitve izobraževalnih društev. — To je veselo znamenje, kako naše ljudstvo hrepeni po pravi omiki!

+ **Pogreb gospoda duhovnega svetnika Kukuljina.** V soboto so prepeljali iz Ljubljane v Šenčur pri Kranju ondotnega umrlega župnika in duhovnega svetnika Kukuljina. Že v Ljubljano je došlo nekaj mož iz Šenčurja, ki so ga spremljali na zadnjem dolgem potu. V Kranju ga je pričakovala velika množica meščanov z mestno duhovščino, istotako tudi v Šenčurju samem. Včeraj popoldne se je vršil pogreb ob velikanski udeležbi ljudstva. Pri pogrebu je bilo nad 35 gospodov duhovnov, med njimi več sošolcev ranjkega. Žalni govor je govoril gospod dekan A. Koblar, ki je tudi pokopal pokojnega župnika.

+ **Umrli** je inženir g. Pollak, ki je imel večje industrijsko podjetje. Čujemo, da je za »Družbo sv. Cirila in Metoda« zapustil 100.000 K.

+ **»Narodovi« ljubljenci.** Kdo se ne spominja, s koliko strastjo se je »Slov. Nar.« zaganja v razne obrtnike radi tega, ker niso hoteli trobiti v njegov razglašeni rog. Mi smo čakali, da »Narod« s to gonjo neha, a izvestna gospoda hoče menda, da bi vladal samo na naši strani mir, ona naj bi pa dalje hujskala. Tako je »Narod« tekot 14 dni n. pr. g. Dachsa najmanj šestkrat napadel. Na takem postopanju smo

se zahvalili s tem, da smo priobčili imena nekaterih obrtnikov, ki so prišli na »Narodovo« vabljenje poveljevat slavnost »naprednega« obrtniškega društva. Priobčili smo imena teh obrtniških naprednih prvakov najnovejšega in starega kova, ne da bi kaj hujskali. Še častno svojo besedo izjavljamo, da nam teh imen ni povedal noben obrtnik. Nekaj navzočih obrtnikov, med njimi celo g. D. Hribarja, nismo navedli, ker smo za ta imena prepozno izvedeli. »Narod« sedaj dotične obrtnike, ki so bili v »Slovincu« objavljeni, proglašajo za svoje ljubljence. Z ozirom na to, nam dotični gospodje ne morejo zameriti, ako njihova imena, katera spremlja taka pohvala še enkrat objavimo. »Narod« priporoča naslednje gospode: knjigoveza Frana Breskvarja, Josipa Turka, sodavičarja Bolteta, urarja Krapeža, mizarja Primožiča, vrtnarja Šimenca, peka Paura, mizarja Petrina, slikarja Stareta, dežnikarja Vidmarja, usnarja Seuniga iz Prešernovih ulic in brivca Gjuda in Franchettija. — Kakor rečeno, naj si pri »Narodu« ne domišljujejo, da smo mi časnikarske ovce. Če »Narod« ne bo pustil naših ljudi pri miru, bomo tudi mi nastopali mnogo bolj odločno kakor do sedaj. Mi smo prijatelji jasnih računov! Dostojnost mora veljati za obe strani. Kadar bo torej »Narod« hotel le količkaj škodovati n. pr. g. Dachsu — tudi v soboto mu ni dal miru — ali kakega drugemu našemu obrtniku, bomo pohvalili zgoraj omenjene gospode obrtnike na ta način, da jih bomo v »Slovincu« še večkrat debelo ponatisnili, poleg njih pa še par drugih »Narodovih« protežirancev. To je naša zadnja beseda!

+ **Katera slovenska tovarna ali obrtniki** bi prevzeli nabavljanje telovadnega orodja? Naši telovadni odseki potrebujejo in bodo še potrebovali, ker se organizacija tako lepo razvija, mnogo telovadnega orodja. Doslej se je to orodje naročalo od neke slovenske trdke v Pragi. Ker pa stojimo na stališču »svoji k svojim«, smo pripravljani naročati telovadno orodje pri domači slovenski trdki, ako katera prevzame to delo. Treba je opremiti ali pa spopolniti več naših telovadnic. Orodje, kakršno potrebujejo naši odseki, se ogleda lahko vsak dan v ljubljanski telovadnici v hotelu »Union«. Zveza tel. odsekov.

+ **»Zveza slovenskih odvetnikov« v Ljubljani.** Občni zbor »Zveze slovenskih odvetnikov« v Ljubljani je sklican na nedeljo, dne 5. aprila 1908, ob 10. uri dopoldne v mestni posvetovalnici v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo o društvenem delovanju v pretekli dobi; 2. poročilo blagajnikovo; 3. poročilo o justičnih razmerah v preteklem društvenem letu v posameznih deželah; 4. volitev odbora; 5. služajnosti. — Na občnem zboru se razpravljajo važne zadeve, sosebno glede korakov, ki jih imajo ukreniti slovenski odvetniki, da dosežejo jezikovno enakopravnost pri sodnih in upravnih oblastih. Vsem gospodom odvetnikom in notarjem ter kandidatom so se poslala posebna vabila. Če kdo gospodov odvetnikov in notarjev ter kandidatov pomotoma ni prejel vabila, vabimo ga tem potom na občni zbor s prošnjo, da se ga gotovo udeleži ter prijavi, ako dosedaj še ni bil član društva, svoj pristop. Vsacega slovenskega odvetnika, notarja ter kandidata narodna in stanov-

ska dolžnost je, da priglasi svoj pristop k društvu »Zveza slovenskih odvetnikov« v Ljubljani. Imena članov se bodo objavila na prihodnjem občnem zboru. — Odbor »Zveze slovenskih odvetnikov« v Ljubljani.

— **Italijanska pravicoljubnost.** Tržaška trgovska in obrtna zbornica je bila od sodišča naprošena, naj imenuje tudi take sodniške laike, ki so zmožni slovenščine. Tržaška trgovska zbornica je to zahtevo odklonila. Sedaj bo sodišče samo imenovalo sodnike laike, ne da bi čakalo predlogov zbornice.

— **Najstarejši bohinjski sirar v Bohinju,** Franc Ravnik, je umrl dne 26. marca. Ranjki je bil sploh znan pod imenom »Sirar«. Siraril je nad 35 let po raznih sirarnah: v Bistrici 15 let, na Nemškem Rovtu 4 leta, druga leta pa na Ravneh in Lepenjeh. Bil je učenec Švicarja-sirarja Tomaža Hitzza. Kmetijska družba je leta 1863 na priporočilo takratnega bistriškega župnika poslala Ravnika v Polbin na Tolmisko. Ondi je namreč v posebnem sirarskem tečaju poučeval učence v mlekarstvu in sirarstvu. Ravnik je bil najboljši učenec. Že prihodnje leto je spremljeval Hitzza po bohinjskih planinah in mu pomagal pri sirarstvu, ko je vsled poziva kmetijske družbe urejeval po takratnih razmerah. Pri pouku mu je bil desna roka — Ravnik. Za razstavo v Trstu je napravil več hlebov sira; ves njegov izdelek je bil odlikovan in z njim on. Za časa prihoda Nj. Velikanstva našega cesarja je bil celi teden v Ljubljani ter ondi izdeloval bohinjski sir. Z ranjnim legel je najboljši domači bohinjski sirar v grob. Sveti mu večna luč!

— **Promet tujcev na Notranjskem** je vsako leto precej živahen zlasti v nekaterih krajih ob železnici, n. pr. v Cirknici, Rakeku, Planini, Logatcu in Postojni. Dotični gospodarji, gostilničarji i. dr. so po nekod sklenili za udobnost tujcem v bodoče vse mogoče poskrbeti, da si jih tem več privabijo. Tako n. pr. napraviti senčnate drevorede, kjer je vodovod ali kak potok, urediti za poletni čas kopališče in stanovanja preurediti.

— **Konkurz** čez trdiko Leopold Vukič v Postojni je ustavljen, ker se je gospod Vukič z upniki poravnal.

— **Mednarodni turnir šahistov** bo povodom jubilejne razstave v Pragi.

— **Dve žrtvi alkohola.** Z voza je v njen padel posestnik Janez Beruš iz okolice novomeške in mrtev obležal. — V kanalu tovarne v Bregu, sodnijski okraj Vrhnika, so našli truplo 28 let stare delavke Marije Leban. V pijanosti je padla v vodo in utonila.

— **Plačila za romanje v Lurd** naj se nikar ne pošiljajo na upravništvo »Slovenca«. Za taka plačila so posebne politenice.

— **Oproščen goljufije.** Na tržaškem porotnem sodišču je bil vsled pravoreka porotnikov (sedem »da«, pet »ne«) oproščen 23letni zasebni uradnik Josip Gilli iz Tridenta, ki je dne 22. februarja t. l. ponaredil šek trdke bratje Weiss, pri kateri je bil uslužben, na 996 K 50 h ter ga dal po svoji ženi izplačati si pri filijalki »Credita« v Trstu. Obtoženec je priznal krivdo, opravičeval pa se je z bedo, ker s plačo (140 K na mesec) ni mogel preživljati sebe in družine, obstoječe iz žene in dveh otrok.

— **Nov brzovlak Budimpešta-Reka.** Od 1. maja t. l. pride v promet nov brzovlak, ki bo odhajal iz Budimpešte ob 9. uri zvečer in prihajal na Reko ob 9. uri 56 minut jutraj. V nasprotni smeri, bo vozil brzovlak z Reke ob 10. uri 10 minut dopoldne ter prihajal v Budimpešto ob 12. uri 15 minut ponoči.

— **Za Brezje** je lažnivi organist dne 27. marca nabiral na Popovem v kovorski občini.

— **Promocija Hrvatice v Berlinu.** V soboto je na vseučilišču v Berlinu promovirala Savka Kolar, hči zagrebškega arhitekta in inženirja Nikole Kolarja, za doktorico vsega zdravilstva.

— **Radičev javni shod prepovedan.** Včeraj predpoldne se je imel vršiti v Zagrebu javni ljudski shod, ki ga je sklical poslanec Stepan Radič. Redarstvo je »iz ozirov na javno varnost« shod prepovedalo, nakar se je vršil zaupni shod z istim dnevnim redom in prostorih Draškovičeve nove pivarne. Ob tej priliki je policija izjavila, da se ne more deliti več vstopnic ob vhodu v lokal, kjer bo zborovanje. To se je dosedaj vedno nemoteno godilo.

— **Nesreča.** V Ilirski Bistrici je v tovarni testenin stroj prijel delavca J. Milošnika za roko in mu odtrgal kazalec desnne roke.

— **Divji petelini** so se že začeli oglašati po janskih hribih. Prav mnogo jih je letos. Lovci, le pripravite puške!

— **Jugoslovanski klub »Slovenske Besede«** na Dunaju priredi v sredo dne 1. aprila ob 8. uri zvečer v društveni dvo-

Ravno ko sem napisal poslednje besede, je dospel po mojem pomarančnem drevoredu Kafer s pismom v razcepljeni palici, ki ga je prinesel s pošte. Pokazalo se je, da je od Sir Henryja, in ker govori samo zase, ga objavljam v celoti.

Brayley Hall, Yorkshire.

Dragi moj Quatermain!

Pošiljam Vam nekoliko vrstic, da Vam sporočim, da smo mi trije, George, Good in jaz srečno dospeli na Angleško. Zapustili smo ladjo v Southamptonu in se podali domov. To bi morali videti, v kakšnega gizdalina se je Good spreminjal naslednjega dne, ko je bil lepo obrit, s frakom, ki se mu je prilegal kakor rokavica, čisto nov monokelj, itd., itd. Šel sem z njim v park na sprehod, kjer sva srečala nekoliko znancev, in jaz sem jim takoj povedal zgodbo o njegovih »lepih belih nogah«.

On je ves divji, posebno, ker je neka zlobna oseba celo stvar objavila v nekem časniku.

Da pridem k stvari, Good in jaz sva vzela dijamante k Streeterju, da se jih preceni, kakor smo se domenili, in mene je v resnici strah povedati Vam, koliko so jih cenili, tako ogromna je svota. Pravijo, da je seveda vse več ali manj približno, ker takih kamenov ni bilo nikdar vsaj približno v tolikih množinah na trgu, kolikor je njim znano. Zdi se, da so (razum enega ali dveh izmed največjih) najčistejše vrste in v

vsakem oziru enaki najboljšim brazilskim kamenom. Vprašal sem jih, ali jih hočejo kupiti, pa so dejali, da presega njihove moči, in so nam priporočili, da jih prodamo polagoma, da ne preplavimo trga z njimi. Vendar ponujajo stoinosemdeset tisoč funtov šterlingov za majhen del izmed njih.

Priti morate domov, Quatermain, in se ogledati po tej stvari, posebno, ako vstrajate na velikem darilu tretjega deleža, ki ne pripada meni, ampak mojemu bratu Georgu. Kar se tiče Gooda, ni dober človek. Ves svoj čas porabi za britje in druge stvari, ki so v zvezi s praznim lepoticenjem telesa. Vendar mislim, da še vedno ni pozabil Foulate. Povedal mi je, da se mu še nobena ženska ni dopadla, odkar je doma.

Želim, da pridete domov, moj dragi stari tovariš, in si kupite posestvo blizu tukaj. Vi ste dovršili svoje delo in imate sedaj dovolj denarja, in ravno sedaj je čisto blizu na prodaj posestvo, ki bi Vam čudovito prišlo. Pridite gotovo; čim preje, tem bolje; popisovanje svoje zgodbe lahko končate na krovu ladje. Mi nočemo ničesar povedati o vsem, dokler je ne spišete vi, iz strahu, da bi nam ne verjeli. Ako odpotujete po prejemu teh vrstic, boste dospeli semkaj ravno o Božiču, in zaradi tega sem naročil za vas prostor na ladji. Good pride in George in tako tudi, mimogrede povedano, Vaš sin Harry, (kar je dovolj vabljivo za Vas). Bil je

pri meni teden dni na lovu in prav rad ga imam. Hladnokrven mlad fant je; ustrelil me je v noge in na mestu izrezal kroglice, ter nato pripomnil, kako koristno je imeti dijaka zdravilstva na vsakem lovu.

Z Bogom, stari dečko; ne morem pisati več, vendar sem prepričan, da pridete, tudi ako s tem samo ustrezete svojemu odkritosrčnemu prijatelju

Henry Curtis.

P. S. — Zobje velikega slona, ki je raztrgal ubogega Khivo, stoje sedaj tukaj v dvorani, nad parom bivolovih rog, ki ste mi jih podarili; in krasno jih je videti; sekira, s katero sem odsekal Twali glavo, je postavljena nad mojo pisalno mizo. Želim, da bi se nam bilo posrečilo prinesiti seboj tudi verižne oklepe.

H. C.

Danes je četrtek. V petek odpluje parnik, in v resnici mislim, da moram prijeti Curtisa za besedo in odpotovati na Angleško, in tudi, samo da vidim svojega fanta Harryja in nadzorujem tiskanje te zgodbe; to je tako važna zadeva, da je ne zaupam nikomur drugemu.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnemu Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

rani, Dunaj, I. Fleischmarkt 16 (vhod I. Drachengasse 3, I. nadstropje) zabavni večer, pri katerem bode mej drugimi tudi »Slovansko pevsko društvo« pod vodstvom pevovodje g. Beno Serajnika sodelovalo. Program je raznovrsten. Slovanski gostje dobro došli!

— **Tržaška pošta** je zopet enkrat dokazala, da ne zna slovenski, ozir. hrvatski. Nekdo je poslal lokopismo na naslov nekega znanca v kavarni »New York« v mestu. Tržaška pošta je to pismo poslala srečno v New York v Ameriki. Tam pa razumejo bolj po naše nego na tržaški pošti in so pismo vrnili v Trst, v kavarno »New York«.

— **O strašni rodbinski tragediji** v Miljah, o kateri smo nakratko poročali že v soboto, se dodatno poročajo še sledeče podrobnosti: Magdalena Bastendorfer, 25-letna soproga Karola Bastendorferja, 40-letnega uradnika pri državni železnici v Trstu, oba doma iz Beljaka, se je s svojo dveletno hčerko Emilijo vkrčala na mali parnik »Epulo« ter se odpeljala v Milje. Tam je hodila nekaj časa po obrežju, nato pa svojo hčerko poljubila in jo vrgla v morje. Nato se je še sama vrgla v valovje. Pomorščaki so skočili za njo in potegnili mater ter otroka iz vode. Hitro poklicani zdravnik ju je oživljal, toda rešil je le mater. Telefonirali so po soproga v Trst, ki se je pripeljal z vozom v Milje. Ta je z občudovanja vredno samozavestjo odredil vse, kar je bilo potrebno. Mater so odpeljali v bolnišnico v Miljah, otroka pa v mrtvašnico. Mož se je vrnil v Trst. Zaprl se je v stanovanje. Kmalu nato nekaj počil, kar pa je slišala le neka gospa v isti hiši. Šele drugo jutro, ko Bastendorferja ni od nikoder bilo, so vdrl v njegovo stanovanje, pa ga našli mrtvega. Ustrelil se je v glavo. — O motivu umora se domneva sledeče: Zakonska sta imela razun dveletne Emilije še drugo osem mesečno dete. Dete pa je umrlo, kar je zakonska silovito potrla. Morda je soprogo pripisoval nekaj krivde na tem ženi — bogve zakaj. Mati se je vsled tega žalostila in zmedla se ji je pamet.

— **Umrli** je v Trstu g. Ivan Semulič, star 52 let.

— **C. kr. skladišča v Trstu** sporočajo, da sprejemajo zopet pivo in slad za Trst prosta luka c. kr. državna železnica in Trst prosta luka južna železnica.

— **Služkinja zadavila lastno dete in zaprla truplo v škrinjo.** To je storila v Trstu 29-letna služkinja Terezija Mulec. V bolnici je priznala strašno dejanje.

— **Poižkušen samoumor v Trstu.** V Trstu je bila trup nekega Alojzija Goriup, a so jo še o pravem času rešili.

— **Umrli** je v Drežnici pri Kobaridu g. Franc Gomiliček, posestnik, trgovec in krčmar, star 56 let. — V Zagrebu je umrl vrli krščanski socialac brivski pomočnik Jakob Picig.

— **Opera »Aida« za Strossmayerjev spomenik.** Odbor zagrebških gospa za prireditve predstav opere »Aida« dne 5. in 6. marca t. l. v korist spomenika Strossmayerju, je sklenil svoje račune, iz katerih izhaja 10.315 K 70 h dohodkov, 6706 K 88 h stroškov, torej prebitke 3608 K 72 h. Od tega zneska se je podarilo pokojninskemu zakladu narodnega gledališča 1202 K 90 h, ostanek v znesku 2405 K 90 h, oziroma s preplačili in izkupilom za programe skupaj 2811 K 85 h se je prišlo glavni za Strossmayerjev spomenik, ki znaša sedaj 87.863 K 82 h.

— **Strašna smrt mesarja.** V Rumi v Slavoniji je te dni prignal mesar Dragotin Polster v klavnico kravo, da bi jo dal zaklati. Krava se je nakrat obrnila ter mesarja nataknila na rogove. Polster je bil na mestu mrtev.

— **Postojnsko jamo** je obiskalo 40 gojencev trgovske šole iz Kolina na Češkem.

— **Na postaji Podgorje** proge Herpelje (Divaca) — Polj se bo od 1. maja leta zopet ustavljal brzovlak št. 302, ki se bo tam križal s puljskim vlakom št. 301.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem«! Kupujte te naše vžigalice!

Ljubljanske novice.

Ij **Javno telovadbo** v Ljubljani priredi ljubljanski telovadni odsek na nedeljo, dne 3. maja, na kar opozarjamo naša društva, da se ozirajo pri svojih prireditvah na ta dan.

Ij **Kdo je naš somišljenik?** Piše se nam: Prav ste povedali, da potrebujemo krepkejši, osrednje organizacije v Ljubljani. Spoznajmo se vsi, ki smo enih misli! Priporočili ste našim p o s l a n c e m ,

da naj posredujejo v Ljubljani samo za osebe, ki se izkažejo, da so člani »Slovenske krščanske-socialne zveze«. Prav! Priporočiti je pa treba tudi našim z a v o d o m , da nastavljajo sposobne, povdarjam, sposobne ljudi, ki so člani »Slovenske krščanske-socialne zveze«. V katerem liberalnem zavodu ima kak naš somišljenik košček kruha? Nikjer! Kako parolo so že dali liberalci v svojem »Narodnem Listu«? »Narodni List« je pisal: »Neumnost je podpirati one, ki rujejo proti tebi.« Liberalni terorizem se bo strl samo s krepko protipotezo, ki nam jo veleva samoobramba in boj za pravico proti korupciji. Mižati pri tem, bi se dejalo, našim somišljenikom izpodbiti ves pogum, nasprotnikom pa odpreti prsto pot. Zato imate prav, da odslej veljaj geslo: **Za svojega somišljenika ne pripoznamo nikogar, ki ni v »Slovenski krščansko - socialni zvezi«!**

Ij **Kdor še ni član ali članica »Slovenske krščansko-socialne zveze«**, temu doslej nismo mogli mnogo zameriti. »Slovenska krščansko-socialna zveza« je razvijala delo na najširši podlagi, le za to se dosedaj ni skrbelo, da bi postal vsak naš somišljenik, vsaka naša somišljenica član »Slovenske krščansko - socialne zveze«. To naj odslej postane drugače! Udnina 60 krajcarjev na leto je tako nizka, da tako cenene čitalnice, knjižnice in toliko prireditvev za tako nizko članarino ne daje nobeno drugo društvo, niti nobena javna knjižnica ali čitalnica. **Člane sprejema za »Slovensko krščansko - socialno zvezo« tudi upravništvo »Slovenca«, sprejemata pa člane tajnik in blagajnik vsak torek od 6. do 9. ure zvečer v društvenih prostorih, v ostalih dneh pa društveni nadzorniki.** Somišljeniki in somišljenice, pristopite k »Slovenski krščansko-socialni zvezi«!

Ij **Javno predavanje.** Jutri, v torek, točno ob pol 8. uri zvečer, vsi k javnemu predavanju v »Slovensko krščansko-socialno zvezo«. Predava Ljubljancem velepriljubljeni predavatelj g. dr. Jos. Jerše.

Ij **Odborova seja S. K. S. Z.** je vsak ponedeljek točno ob 8. uri zvečer. To naznanilo velja kot vabilo.

Ij **Sramotilec spreveda goriških Slovencev** k III. slovenskemu katoliškemu shodu, agent Kolenc, ki je v Kolodvorskih ulicah psoval goriške Slovence, došle na III. slovenski katoliški shod, je bil te dni pred tukajšnjim deželnim sodiščem obsojen v 13mesečno težko ječo radi hudodelstva goljufije, poneverjenja in kride. »Narod« se je s Kolenčevim junaštvom ob katoliškem shodu bahal, sedaj naj zabeleži še to »nezgodo« svojega junaka!

Ij **»Slovensko« gledališče** bo imelo torej jutri zvečer zadnjo svojo predstavo v letošnji sezoni. Sezona se bo zaključila v znamenju od odbornikov podpisanih mejnic, ki seve iz gledališke blagajne ne morejo biti pokrite, iz deželnega denarja pa po našem mnenju tudi ne. Čudno bi bilo, če bi šel deželni denar za sistem, ki je listom, med njimi tudi »Slovincu« vzkrali svobodno poročanje o predstavah. Kaj bo sedaj z deželnim gledališčem, sedaj še nihče ne ve. Iz občinstva se čujejo najrazličnejši nasveti. Danes zabeležujemo le en nasvet: Deželno gledališče naj se preustroji v ljudsko gledališče, ki naj v prvi vrsti goji ljudsko, narodno igro. Ta pot je za slovenske razmere edino praktična, edino po tej poti moremo slovensko gledališče res povzdigniti. Za to naj se rabijo samo domači igralci. Ta pot je tudi za širše plasti naroda vzgojevalna, za naše dramatične pisatelje pa jako vabljiva. »Dramatično društvo« je letos posebno skrbelo le za »višjo inteligenco« resnično ali pa namišljeno. Ta poslednja je v gledališču mnogo prezdehala. Za kak ustroj ljudskega gledališča ni »Dramatičnega društva« prav nič treba, oziroma treba biti ne sme! Če bi želelo »Dramatično društvo« tudi kak večer na teden, naj se mu odstopi, izvzemši nedeljo ali praznik. Ta mora ostati za ljudske predstave. Seve se za gledališko dvorano plača, tako primerno, kakor se plača za dvorano »Unionovo«. »Dramatično društvo« v deželnem gledališču ne sme biti absoluten gospodar. Ali bi podjetje ljudskega gledališča v deželnem gledališču ne moglo odstopati nekaj večerov tudi izobraževalnim društvom v Ljubljani, ki so se že dosedaj bavila z dramatičnimi predstavami. Do tega imajo ta društva vsaj toliko pravice kot »Dramatično društvo«, in za vzgojo domačega igrskega naraščaja je to še mnogo bolj pomembno in zelo važno. — To en nasvet! Naj bi sledili še drugi praktični nasveti. Radi jih bomo beležili. Prosimo pa ne dolgoveznih razprav. Naj se čuje več zvonov! Končno še nekaj: Dasi je slavna intendantca »Dramatičnega društva« letos odvezla »Slovincu« vsako vstopnico, je »Slovenec« vendar poročal o vseh domačih izvirnih proizvodih in o nastopih vseh slovanskih gostov. Tako

kot »Narod« pa smo letos uvedli tudi, da o tem ni kritiziralo uredništvo, ampak posamezni kritiki, ki so se podpisali in ki so prevzeli in nosijo za svoje kritike sami odgovornost.

Ij **Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča** vabi na drugi občni zbor, ker prvi ni bil sklepčen, ki se bo vršil v četrtek, dne 2. aprila, v gostilniških prostorih »Rokodelskega doma«, Komenskega ulice 12. — Odbor.

Ij **Društvo slovenskih katehetov** ima v sredo, dne 1. aprila ob 5. uri popoldne v pritličju knez.-škof. dvorca mesečni sestanek. Poročevalec katehet Mlakar bo referiral splošno o učnem načrtu za verouk ter posebej o podrobnem učnem načrtu za tretji razred ljudskih šol.

Ij **Rdeči križ.** Občni zbor deželnega in gospejnega pomočnega društva Rdečega križa za Kranjsko, določen na 28. t. m., se vsled nesklepčnosti ni mogel vršiti in se bo drugi občni zbor vršil ne glede na številno navzočih članov dne 31. t. m. ob 5. uri popoldne v hiši Kongresni trg št. 7, drugo nadstropje.

Ij **Starosta slovenske »Sokolske zveze«** postane skoro gotovo dr. Rybač. Podstarosta bo Ljubljancin. Dr. Rybač je bil včeraj v Ljubljani in se je udeležil predsedstvene seje »Sokolske zveze«.

Ij **Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem.** Letošnji redni občni zbor se vrši dne 21. aprila ob 6. uri zvečer v dvorani občinskega sveta z naslednjim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo odbora in sicer: a) generalnega tajnika, b) blagajnika. 3. Poročilo računskih preglednikov. 4. Volitev dveh računskih preglednikov. 5. Samostojni predlogi društvenikov (glej § 15 pravil). — Do občnega zbora se vpošlje vsem društvenikom poročilo o društvenem delovanju.

Ij **Kinematograf »Edison«.** Društvena godba ljubljanska koncertuje jutri popoldne v kinematografu »Edison« in sicer pri predstavah ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Ij **Dovažanje cevi za razširjenje mestnega vodovoda.** Na mestni svet poleg nekdanjega dirkališča ob Marije Terezije cesti je navoženno že mnogo potrebnih cevi za novo vodovodno cev.

Ij **Gozdni delavci s Hrvaškega.** V soboto se je vračalo domu na Dolenjsko krdelo tesarjev in sekačev, ki so čez zimo si v hrvaških gozdih kruh služili.

Ij **Zaradi kragulja je moral opustiti golobe.** Ob cesti, ki vodi ob levi strani Malega grabna skozi mestni log, je redil do zadnjega časa nek odmotni posestnik domače golobe v lesenih golobnjakih pred hišo. V zadnjem času pa je opazil, da mu sleherni dan kateri zmanjka in po večkratnem straženju je naletel na kragulja, ki se je približal nad hišo. Ta roparski tat mu jih je tudi lovil in odnašal. Gospodar je bil vsled tega prisiljen reji golobov popolnoma opustiti. In zdaj tudi ni več kragulja blizu!

Ij **Ponarejalci poštne hranišnih knjižic** so postali v zadnjem času posebna vrsta goljufov in so že razne poštne urade osleparili. Pred dvema leti je tukajšnja policija aretovala rumunskega vlomitelja Jožefa Faltina, ki je na šest ponarejenih poštne hranišnih knjižic ogoljufal razne poštne urade za 40 K. Pred kratkim se je tak slučaj pojavil pri poštne uradu v Spodnji Košani na Dolenjskem, kjer je goljuf dvignil 40 K na knjižico, na kateri je bila naložena ena sama krona, a jo je slepar ponaredil na 90 K. Knjižica je bila na ime nekega Viktorja Knauerja.

Ij **Konj povzročil smrt.** Konj je ogrizel, kakor smo poročali, dne 23. t. m., Zakotnikovega delavca Jožefa Lenarčiča iz Male vasi pri Ježici. Lenarčič je zapregel konja-ponija, nakar ga je konj vrgel predse in ga tako ogrizel na obeh rokah, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, kjer je v soboto vsled prehudih bolečin umrl.

Ij **Pogreša** se od 20. t. m. 60letni delavec Jakob Smrekar iz Javorja v ljubljanski okolici. Navedenec je pred odhodom rekel svoji ženi, da gre v Ljubljano iskat zdravniške pomoči.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem«! Kupujte te naše vžigalice!

ČEHI ZA SLOVAKO.

Prošli petek so v Pragi zborovali Čehi vseh strank, da prosvedujejo proti preganjanju Slovkov na Ogrskem. Baxa in Pavluk sta govorila o Černovi. Poslanec Svonkup se je pridružil protestu ter primerjal razmere na Ogrskem z onimi na Ruskem. Gibanje za Slovake najde gotovo odziva v češki delegaciji. Neki malo-

ruski dijak je izrazil simpatije Malorusov za Slovake na Ogrskem. Zborovalci so sprejeli resolucijo, v kateri najstrožje obsojajo preganjanje Slovkov. Björnsonu so poslali v Rim, kjer se sedaj nahaja, brzojavni pozdrav.

Štajerske novice.

+ **Telovadni odsek v Celju** je priredil včeraj svojim članom dobro obiskan shod, na katerem je govoril podpredsednik Z. T. O. brat Ivan Podlesnik. Celjski telovadci zelo napredujejo in je pričakovati, da se bo celjski odsek razvil v močno centralno organizacijo za Spodnje Štajersko.

Š **Mizarski štrajk.** Krojaškim pomočnikom so se v Mariboru pridružili še mizarski pomočniki.

Š **V pokoj gre dosednji načelnik južnega kolodvora v Celju** vitez Franken ter se preseli v Gradec. Na njegovo mesto pride prometni vodja štajerske deželne železnice g. H. Kügler.

Š **Samoumor.** V Celju se je 26. t. m. vrgla s Kalvarije čez neko strmo steno 70-letna vdova Mariaj Terbola ter je bila na mestu mrtva. Vzrok temu činu je neznan.

Š **Umrli** je v celjski bolnici Frančiška Leskošek, o kateri smo nedavno poročali, da je dobila velike opekline vsled eksplozije petrolejske posode.

Š **Svata ubil.** V hiši posestnika Andreja Letiča v Pobrežu pri Ptuju so praznovali 17. pr. mes. svatovščino. Pri tej priliki je prišlo do pretepa ter je dobil Josip Foršnerič take poškodbe na glavi, da je še isto noč umrl. Tega čina sta bila obdolžena Janez Kleinšek in Martin Vidovic. Ker ni bilo moč dokazati, kdo je zadal Foršneriču take poškodbe, da je vsled njih umrl, je sodišče v Mariboru spoznalo oba krivim ter obsodilo vsakega v 13-mesečno težko ječo.

Š **Velika goljufija pri južni železnici v Laškem.** Vsled ničnostne pritožbe Schönthonerjevega zagovornika dr. Rosenfelda se bo vršila razprava pred najvišjim sodiščem dne 27. aprila.

Š **Posledice sladkosnednosti.** Dekla pri fotografu Picku v Celju je imela preteklo sredo pomiti prazen lonec, v katerem je bila preje češpljeva žolica. Gospodinja je zllila v lonec nekaj esence za lug. Sladkosnedna dekla, ki je menila, da je v loncu češpljeva voda, je napravila par močnih požirkov ter se tako ožgala, da so jo morali v zelo nevarnem stanju prepeljati v bolnico.

Š **Roparski napad.** V nedeljo zvečer ob pol 8. uri se je prikradel nek lopov v stanovanje gospoda vikarja Pšunderja v Ptuj, v trenutku, ko je ta ravno odšel v prošnjo k večerji. Postrežnica, ki je pospravljala v sobi, sliši naenkrat, da je nekdo stopil v vežo; hitro stopi ven, ne da bi vzelo luč seboj, kar jo naenkrat mahne nek moški z močno okovano palico po glavi; ona začne kričati na vso moč, a lopov jo dalje obdeluje s palico, tako da je bila v trenutku vsa v krvi. Ljudje v bližini so slišali silni krik, a ko prihitijo na pomoč, je bil napadalec že pobeignil. Malo prej so ljudje videli pod oknom dva tujca, ki sta čakala, da bi gospod vikar odšel. Vidi se, da morata biti znana s krajevskimi razmerami.

Razne stvari.

Tretje vseučilišče na Ogrskem.

V Debreczinu ustanove madžarsko vseučilišče. Mesto je zagotovilo v to svrhu prispevek šestih milijonov kron, protestantska cerkvena občina nadaljne tri milijone v gotovini in en milijon v knjigah in raznih zbirkah. Vseučilišče bo imelo tudi protestantsko bogoslovno fakulteto.

Grozni potres v Mehiki.

P a r i z , 30. marca. Kmalu po potresu, ki je porušil mesto Chilapo, se je vnel grozen požar, ki se je zelo naglo razširil po celem mestu. Le malo prebivalcev se je rešilo. Ostale so pobile in zasule razvaline. Washingtonski seismografiški aparati so zaznamovali potres ob kritičnem času v daljavi 5000 km. Veliko škode je napravil potres tudi na otoku Saint Thomas v Durskih Atilih. Podrobnosti še niso znane.

Spori v Toselljevi rodbini.

R i m , 30. marca. Toselljeva bi se rada sešla s svojim prvim možem, saškim kraljem, ki biva zdaj v Italiji. Policija je storila vse, da onemogoči Toselljevi dostop h kralju.

Nečak de Mussetov umrl.

P a r i z , 30. marca. Nečak francoskega romantika Alfreda de Musseta, prefekt lardinskega departementa, de Musset, je umrl v Saint Etienneju, star 60 let.

Izključenje od dela v Stettinu.

Stettin, 30. marca. Tukajšnje ladjedelnice so odpustile 30 odstotkov vseh svojih delavcev, to je 2000 oseb.

Eksplodija na ladji.

Mandal (Norveško), 30. marca. Na jadernici »Inglewood« je eksplodirala nafta. Ladja se je potopila. Življenje je izgubilo 13 moških, dva so rešili.

Berolinski požigalci prijeti.

Policija je prišla sedem mladim fantov v starosti od 13 do 20 let, ki so zažigali strehe, da zakrijejo svoje tatvine v podstrešjih.

Francoski škandal Rochette.

Dognali so, da je zaprtega bankirja Rochetteja neki policijski nadzornik obveščal o vseh tožbah, ki so bile vložene proti njemu. Inspektorja so odstavili. Predsednik civilnega sodišča je odstavil vse sodnijske likvidatorje, češ, da pričneta zopet poslovati »Banco franco-espagnole« in »Credit minier«.

Ko gospod poveljnik govori. »Ná-chodské Noviny« prinašajo le-to smešno dogodbico: Pri tretji bateriji topniškega polka v P. je umrl vojak Šimek, ki se je odlikoval po svoji pridnosti in točnosti, katere pri večini bojnih sinov Martovih nikoli ni preveč. Poveljnik baterije je hotel porabiti to priliko, da bi napravil vojakom pridigo o poboljšanju. K pogrebu so bili komandirani ne samo vojaki cele baterije, ampak tudi častniki. Polkovni duhovnik je blagoslovil grob, pomolil je za rajnega Šimeka ter odstopil od groba. Na njegovo mesto je stopil poveljnik baterije grof R., da nad grobom umrlega vojaka govori le-ta nekrolog: »Vojaki! Kogar Bog ljubi, tega s križi obiskuje; tudi mene je Bog obiskal, zakaj odvzel mi je najboljšega in najbolj sposobnega moža iz cele baterije. Rajni Šimek je bil točen in zvest vojak, ki nikoli ni ostal čez čas, kakor sta to baš sinoči storila dva izmed vas, vi lumpi! Bil je snažen vojak, ki je imel svojo obleko in orožje vedno v redu, pa ne kakor tam-le isti prešič Majer, ki gré na pogreb z umazanimi čevlji in z odtrganim gumbom. Feldvebelj, zapišite si: Majer, tri dni zapora. Vojaki, posnemajte rajnega Šimeka. — Amen.

Groza pred ljudskim štetjem. Nekje na Bavarskem je vasica, ki ima to posebnost, da so njenim prebivalcem psi zelo ljubi: prava pasja vas. Od župana pa do zadnjega gostača, vsak mora imeti svojega Sultana, Cezarja, Wuotana itd. Ne smete misliti, da so morda vrli Bavarci gojili kako posebno pasmo psov, kaj šel! Tudi ni bilo z ozirom na osebno varnost zadostnega razloga, da bi morala baš vsaka kočica imeti svojega kužka. Navada je edini razlog, in ta je, kakor znano, železna srajca. Sicer pa so vaščani to svoje »pasje« veselje morali že večkrat drago plačevati, sicer samo vsakih pet let. Takrat imajo kaj prestati. Že par dni pred ljudskim štetjem so se ljudem ježili lasje. Ali bo, ali ne bo? Namreč prebivalcev pod 300 ali nad 300 v vasi. Do tristo se mora namreč plačati od vsakega psička samo tri marke davka, če pa presega število prebivalstva več kakor tristo, plača se po šest mark. In to je razložek. Pri šestih markah bi se marsikdo, težkega srca sicer, pa vendar moral odločiti, da se loči od ljubelega štirinožnega prebivalca. In pasja vas bi ne bila več pasja vas. Že več let lavira število prebivalstva okoli 300. Čudno, da se ne pomnoži, ko se vendar vsak dan rodijo mladi Bavarci, in jih pri krepki hrani le malo umira! Nič čudno! Kadar se bliža ljudsko štetje — vsakih pet let — pa zleti več ducatov lokalnih patrijotov k svojim sorodnikom izven občine, v kraje, kjer ni kočljivega pasjega vprašanja. In tako so že večkrat rešili vaško posebnost. Ko je štetje končano, pa se vrnejo domov, kjer jih kužki veselo pozdravljajo.

*Ekspedicija v Mezopotamijo. Cesar-ska akademija znanosti v zvezi z dunajsko univerzo, naravoslovnim dvornim muzejem in društvom za naravoslovske preiskave v orijentu, priredi v jeseni letošnjega leta iz Dunaja veliko naravoslovno ekspedicijo v Mezopotamijo.

Nepravilnosti pri volitvah na Češkem. Kakor znano, je proti grofu Sternbergu zmagal učitelj Holanec, in sicer z neznatnimi večinami. Sedaj pišejo Sternbergovi »Lidove listy«, da se je češki namesnik grof Coudenhove izrazil nasproti odposlanstvu 88 občin, v katerih je Holanec zmagal, da se je že prepričal iz volivnih spisov, da vol. komisije niso postopale pravilno in da bo vse volivne goljufije strogo kaznoval.

Najstarejša nuna na Češkem umrla. V samostanu Elizabetink v Pragi je umrla te dni sestra Marija Gabrijela roj. Promberger na pljučnici. Bila je stara 88 let najstarejša sestra na Češkem. Celih 68 let je preživela v samostanu.

Rumunska vlada proti židom. — Rumunska vlada je naložila prefektom, naj občine preganjajo žide in ne dopuste, da bi židje sklepali pogodbe za najem zemljišč.

Iz slovanskega sveta.

slNemec o Slovanih. Dr. K. Krumbacher, profesor grščine na monakovski univerzi je napisal v »Internationale Wochenschrift« članek o šovinizmu Nemcev, ki nočejo v svoji prevzetosti poznati slovanskega sveta. Pisatelj v članku pravi, da v duševnih proizvodih Germanov, Romanov in Slovanov je jedro omike kršč. dela človeštva. V literaturi, umetnosti, znanstvu in tehniki kosajo se Germani, Slovani in Romani. Kdor hoče poznati jedro današnje krščanske omike, mora svoje obzorje razširiti na vsa ta-le tri plemena. Mora se naučiti tudi nekateri slovanski jezik, sicer ostane njegova izobrazba le fragmentarna, nepopolna. Kdor prouči samo germansko in romansko literaturo in kulturo ter ostane gluha za slovansko literaturo in kulturo, je njegova izobrazba nedostatna. — Tako dr. Krumbacher, dozdej Nemci niso tako govorili in pisali.

sl Direktni vlak Sofija-Dunaj. Pogovori glede na vpeljavno direktno vlaka med Sofijo in Dunajem čez Belgrad so že dovršeni. Srbska vlada je dala za to svoje dovoljenje in tako bode od 1. majnika vozil direktni vlak iz Dunaja čez Belgrad v Sofijo.

sl Ivan Ludovik Poplavski †. V Lvovu je umrl ugledni poljski pisatelj in publicist Ivan Ludovik Poplavski v 54. letu starosti. Poplavski je deloval tudi v javnem življenju ter je bil leta 1878 v Varšavi zavoljo zarote zaprt in deportiran v Sibirijo. Šele leta 1883. se je vrnil iz prognanstva ter vstopil v uredništvo »Pravde«. Pozneje je urejeval demokratiški »Głos« ter bil večkrat zaradi svojih člankov interniran v varšavski trdnjavi. Leta 1895. nastopil se je v Lvovu, kjer je bil urednik »Słowa Polskega«. Leta 1907. se je vrnil v Varšavo, kjer je uredoval »Gazeto Warszawsko«.

sl Nov hrvaški list v Ameriki. V San Franciscu je začel izhajati nov hrvaški tednik »Jadran« (The Adriatic). Urednik mu je Ljubo Bogičević. List bo zastopal koristi Slovanov na Pacifiku, v prvi vrsti Hrvatov in Srbov. To je edini hrvaški list ob Tihem oceanu.

Japonski jezik v ruskih šolah. Iz Petrograda poročajo: Iz zastopnikov trgovskega, vojnega in finančnega ministrstva ter ministrstev za ljudsko prosveto in zunanje stvari je sestavljena komisija, ki ima izdelati odredbe, da se na elementarnih in srednjih šolah uvede pouk v japonskem jeziku, da se pospešuje samopouk v japonskem jeziku in da se da podpora za študijska potovanja na Japonsko takim osebam, ki bi se hotele naučiti japonskega jezika.

sl Kraljice, ki znajo češki. Kraljica vrtneberška in španska sta zmožni češkega jezika in sedaj se je k njima pridružila kneginja Eleonora iz Reussov, ki je bila pred kratkim poročena z bolgarskim knezom. Češki pisatelj dr. Karásek je objavil v »Mor. Orlici« zanimiv podlistek, ki v njem zatrjuje, da se je nova bolgarska kneginja za dolgega bivanja na Moravskem dobro naučila češkega jezika. Znanje češčine je kneginji prav prišlo, ko je na mandžurskem bojišču stojala na čelu »Rdečega križa« stregla ruskim ranjencem. Dr. Karásek je bil v družini kneginje vzgojitelj in učitelj češčine.

sl Pruska vlada in češki izseljenci. Iz Bidhosta je bil iztiran z družino češki krojač Jožef Hradečný iz Brna, ki je bil vzoren delavec in se ni udeleževal javnega političnega življenja. Zadosti je bilo, da so ga pruski orožniki videli v Helmnu, kjer je bil lani poljski sokolski izlet. Ali z izletom ni imel Hradečný kaj opraviti, ampak bil je v Helmnu v zadevi tvrdke, katere imejitelj je ponudil pruskim uradom 10.000 mark za Hradečnega, ki je bil z družino zatvorjen in takoj drugi dan iztiran čez mejo. Hradečný je bil za vselej iz Prusije izgnan, četudi ima najboljša izpričevala od svoje tvrdke. Tudi šest drugih čeških krojačev je bilo iz Bidhosta iztiranih, ker so v gostilnici govorili češko.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

Telefonska in brzojavna poročila.

(Druga najnovejša poročila na pri-logi.)

IZID NADOMESTNE VOLITVE V VELEPOSESTVU NA GORIŠKEM.

Gorica, 30. marca. Pri nadomestni volitvi v slovenskem veleposestvu (namesto Frankota, ki je optiral mandat v splošni skupini) je izmed 108 veljavnih glasov dobil liberalni kandidat Savnik, župan v Biljah, 94 glasov in je torej izvoljen. S. L. S. se je volitve vzdržala, ker stoji na staljšču, da je razpis volitve nezakonit, kajti izkazalo se je na podlagi prve volitve, da bi moralo priti pravzaprav do ožje volitve med Frankotom in Obljubkom in med Zuchiatijem in Mozetičem. Samostojni kandidat je dobil šest glasov.

NEMŠKI KANCELAR NA DUNAJU.

Dunaj, 30. marca. V pogovoru z urednikom lista »Neues Wiener Tagblatt« je Bülow izjavil, da se je včeraj pogovor pri Aehrenthalu dotikal vseh tekočih političnih vprašanj in da sta državnika v pogovorih dosegla popolno soglasje. To je bilo tem ložje, ker je vodilni motiv obeh držav bil in bo ohranitev miru. Zato je glavna garancija in sredstvo k cilju ohranitev mednarodnega sporazumljenja. Bülow se je zelo laskavo izrazil o sprejemu na Dunaju. Danes ob 11. uri dopoldne je bil Bülow od cesarja sprejet v avdienci, ki je trajala pol ure.

MORAVSKI DEŽELNI ZBOR.

Brno, 30. marca. Vlada je moravski deželni zbor odgodila.

NEMŠKI ADVOKATI.

Praga, 30. marca. Zveza nemških advokatov je izdala razglas, kjer zahteva, da vlada reši jezikovno vprašanje na Češkem potom državnega zakona.

ERLER NE ODLOŽI MANDATA.

Inomost, 30. marca. Državnozbornski poslanec za Inomost dr. Erler ne odloži mandata, kakor je prvotno nameraval.

VSLED BEDE SE OBESIL.

Trst, 30. marca. Tu se je vsled bede obesil delavec Ivan Bizjak. Mož ni imel dela. Zapušča štiri sinove.

VELIKA VOJAŠKO-POMORSKA VSTAJA V SEBASTOPOLU ODKRITA.

Peterburg, 30. marca. Semkaj je došla iz Sebastopola šifrirana brzojavka, glasom katere je ondotna tajna policija odkrila veliko vojaško-pomorsko zaroto črnomoškega brodogoja. Voditelji zarote so že zaprti. Načrt upornikov je bil sle-

deči: Pomorščaki neke bojne ladje, ki je te dni imela zapustiti Sebastopol, bi se bili na visokem morju uprli ter pometali častnike in poveljnike v morje. Nato bi se bili vrnili pred Sebastopol in ga bombardirali. Medtem bi se bilo uprlo moštvo rezervnega brodogoja v mestu samem ter združeno z vojaštvom na kopnem zavzelo vse urade, banke in poveljništva. Med splošno paniko bi bili pomorili vse poveljnike in dostojanstvenike ter se mesta popolnoma polastili.

KNEZ NIKOLAJ ČRNOGORSKI SE PODA NA DUNAJ.

Belgrad, 30. marca. Danes je dospel semkaj knez Nikolaj črnogorski in bo zvečer odpotoval na Dunaj.

BALKAN BALKANSKIM NARODOM.

Bruselj, 28. marca. »Jugoslovansko radniško društvo« je sklenilo v svoji seji ostro resolucijo proti sandžaški železnici, v kateri pravi, da se treba izvršiti te proge vpreti z oboroženo roko in isto smatrati kot zadosten povod narodnim uporom in vojski. (!)

ŽITNE CENE.

Budimpešta 30. marca.

Pšenica za april	11:40
Pšenica za oktober	9:74
Rž za april	10:40
Koruzna za maj	6:49
Oves za april	7:40

Efektiv: nespremenjeno.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, srednji zračni tlak 736'0 mm

čas	čas opa- zovanja	stanje baro- metra v mm	tempe- ratura po Celsiju	Vetravi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
29	9. zveč.	41'9	6'1	sl. jug	obl.	
30	7. zjutr.	40'5	5'5	sl. jzah.		2'2
	2. pop	38'8	14'8	sr. jzah.	del. obl.	
Srednja včerašnja temp. 6'7°, norm 6'2°						

Tužnim srcem javlja načelstvo
»Hranilnice in posojilnice v
Št. Juriju pri Kranju«, da je
izgubilo vsled nagle smrti svojega
večletnega odbornika, veleč. g. spoda

Antona Kukelj
kn.-šk. duh. svetnika, župnika v Št.
Juriju pri Kranju, kraj. šol. nadzor-
nika, predsednika izobraž. društva,
časinega občana občin Senčur, Voglje
in Hrstje itd.

Pokojni se priporoča v molitev.

Mihael Kmet
načelnik.

783 1-1

Hišnik

oziroma hišnica, ki bi pospravljala proti posebnemu plačilu tudi pisarno, se takoj sprejme. Prednost ima zakonski par brez otrok.

785 3-1

Naslov pove upravništvo »Slovenca«.

Moderci

v najnovejših modernih oblikah od najcenejše do najboljše vrste. — Zlancheti, peresa iz jekla, trakovi, žnare itd. v največji izbiri vedno v zalogi pri

P. Magdič, Ljubljana, Prežernove ulice šte. 7.

766 1 a

Podružnica v Spljetu.

Dolniska glavna
1.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

promese na komunalne srečke à R 15'/. — Žrebanje dne 2. marca. — Glavni dobiček R 300.000'—, promese na Tiske srečke à R 7'—, — Žrebanje dne 1. aprila. — Glavni dobiček R 180.000'—.

Obe promesi skupaj samo K 21'—.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun proti 4 1/2 % obrestim.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond
1.000.000.

Državni zbor.

Dunaj, 29. sušca.

Narejena kriza.

Pravijo, da ni politik, še manj diplomat, kdor vedno drugače ne govori, nego misli. Solit se pojdi, taki zvijači! Zato velja stari, resnični pregovor, da politika izprija najboljši značaj. Drug drugemu laže v obraz; kdor pa vodi za nos vso javnost, ta je potemtakem diplomat. Zato pa smo tako srečni v Avstriji, da žive mnogi politiki in ministri le od prepira in zvijač, s katerimi varajo božje volke, ki občudujejo polbogove v oblakih plačane hvale in nezaslužene slave. Macchiavelli je bil skaza, učenci ga prekašajo. Čemu navajam to? V prepričanju, da so bile umetno vprizorjene, spretno narejene vse govorice o ministrski krizi. Gotovi politiki so hoteli biti junaki, ki se boré s kentavri, atlanti, ki na plečih nosijo svojega naroda gorje in boljše bodočnost. In skovali so v enem tednu politično komedijo, v kateri »in effigie« obešajo slamnate može.

Kako so se pekali in potili razni agentje po parlamentu, znani režiserji so zbirali čelo v resne gube, pred dvorano proračunskega odseka so časniki v gostih gručah lovili poslance za frake ter sestavljali gostobesedna poročila o ministrski krizi, ki se je končala s splošnim smehom in razočaranjem radovednega občinstva. Šlo je po vrvi, kakor na odru velikomestnega gledališča. Mnogi so zijali odprtih ust, za kulisami pa so se smijali navihani kovarji. Vihali so rokave, da naučnemu ministru ne dovolijo proračuna; pri glasovanju pa so se drug drugemu skrivali za hrbet.

Ravno tako malo resen je krik v razpravi o pravosodju. Razprava se je pričela včeraj ob 10. uri. Odsek sploh ni bil sklepčen tudi ne začetkom seje. Govorili so dopoldne poročevalci dr. Glabinski, Malik, dr. Kramar, d'Elvert in dr. Oncul. Največ govora je bilo o jezikovnih razmerah pri sodiščih na Češkem. Popoldne se je seja pričela ob 3. uri, navzočih nas je bilo od 52 članov komaj 10. Ta brezbriznost vendar ni znamenje, da se zbirajo oblaki nevihte nad Beckovo vlado. Govorili so dr. Ploj, Wolf in dr. Diamand. Ker pa se je poslancu Maliku zdelo, da ga je pravosodni minister dr. Klein vzel z očmi na piko, bil je hud in hotel ministra pozvati na dvoboj. Tako vsaj je pozneje pravil časniki. Ker pa minister dr. Klein ni sabljač, maščeval se je Malik s tem, da je po Diamandovem govoru predlagal konec seje. Ker odsek ni bil sklepčen, je moral predsednik zaključiti sejo, in zmagoviti Malik je ponosno zapustil dvorano. Jutri jo bode minister dr. Klein spretno zvozil skozi sotesko in ves vihar se bode polegel z nekaterimi resolucijami.

V istini kritični dnevi pa pridejo, ko se snide zbornica prihodnjih četrtke. Vlada za letošnje nima vojaških novincev. Minister za deželno brambo pa bode zahteval letoš 4900 novincev več, torej skupaj 19 tisoč 400 za deželno brambo. To vprašanje pa bode gotovo zadelo ob težave in ovire. Brambovski minister hoče omehčati poslance s tem, da bodo vojaške vaje skrajšane in da bode služba pri deželni brambi omejena brez izjeme na dve leti. Vprašanje pa bode mogoče rešiti sedaj v kratkem zasedanju le z nujnim predlogom, ako drugi nujni predlogi ne zastavijo dnevnega reda. Ako se poleže vihar v češkem taboru, dobi vlada tudi vojaške novince še o pravem času.

HRVAŠKA.

Rauch se poslavlja?

Pravijo, da se zločinci vstrašijo, če listje zašumi. Hrvaška vlada čuti povsod strahove. Ergo . . . Pa ta sklep bi logično ne bil neprikoron, moglo bi se ugovarjati premisi, tudi če bi bila točnejše izražena. Značilna pa je vsekakor tista nervoznost, skoraj bi rekli, bojazljivost hrvaške vlade, ki se straši celo gimnazijskega dijaštva. Krivica je sicer, če jemljejo Rauchovi pomočniki štipendije vseučilišnikom, ki se ne morejo navdušiti za modrost novega kurza, — kajti denar bi ne šel iz žepa ogrske vlade ali njenega »ekspontenta«, ampak ustanove so plod hrvaškega truda, last naroda, last dežele. A pri akademikih bi se še kolikor toliko pojmi, če je hotel ban Rauch kakšnemu vročerkvežu položiti mrzle obkladke na glavo, saj so akademiki že moške, ki že vplivajo na javno mnenje. Da se je pa novi sistem dal zavesti tudi do preganjanja gimnazijskega dijaštva, ta skrb za javni blagor je pač pretirana, če ne smešna. Gimnazijcem odtegniti ustanove, ker so se udeležili ovacij članom koalicije, — s tem se proti madjarsko gibanje ne

ustavi, tako pikanje s šivankami še le pospeši tok.

Nervoznost Rauchove vlade se vidi nadalje v premeščanju uradništva iz »službenih ozirov«. Precejšnje število jih je že premeščenih, kakih 50 do 60 uradniških družin pa bo še šlo na »letovišča«, odkoder se seveda povrnejo, ko preganjalcev ne bo več v deželi. Ti izprehodi bodo stali deželno blagajno, po računih nekega zagrebškega lista, malenkost 150.000 kron. Znamenje, da je finančni položaj na Hrvaškem — sijajen.

Tudi razna imenovanja so značilna. Sedaj dobi Zagreb še novega šefa policije — v osebi nekega Pisoriča, okrajnega predstojnika iz Stubice, ki ima to izvršno kvalifikacijo, da je zet vrhovnega načelnika ali višjega župana pl. Cuvaja.

Zdi se nam, kakor pred selitvijo. V naglici se še podari temu ali onemu kak spomenik, tega se malo pograja, drugemu se podeli dober nauk, pa vse brzo, kajti ladja ne čaka . . .

Vsi znaki namreč kažejo, da pojde kmalu vsa Rauchova politika po vodi. Vlada bana ni sprejel v avdienci, dasi je bil ban Rauch baš zaradi avdijske na Dunaju. Avdijske ni bilo — tako sklepa jo hrvaški listi, — ker še ni določen Rauchov naslednik. Cesar hoče pred odločitvijo zaslišati še ogrskega trgovskega ministra Košuta. Gre se namreč za umaknenje železničarske pragmatike, ki je neposredno povzročila sedanjo krizo na Hrvaškem. Od Košutove avdijske bo odvisno, ali bo možen kompromis s hrvaško-srbsko koalicijo ali ne. Spoznam ali ne, nedvomno je to, da stojimo ob preobračanju. In slabše, kakor je zdaj, ne more priti.

AVSTRO-OGRSKA.

Nezadovoljnost med Čehi.

Čehi niso zadovoljni z vlado. Ostro je označil češko stališče dr. Kramar v proračunskem odseku. Odločno je zahteval enakopravnost obeh deželnih jezikov na Češkem. Ne sme se trpeti, da odklanjajo nemški sodniki češke vloge. Želim spravo, ne potrebujemo je pa ne. Če ne konča vlada anarhije na Češkem, nismo mi odgovorni. Nastopati hočemo drugače. Češki agrarci se popolnoma strinjajo s Kramarjem. Čehi nočejo izstopiti iz koalicije, če jim ne da vlada garancij. Odpoklicana bi bila v tem slučaju seveda tudi češka ministra. Odločitev pade v sredo, ko sklepa jo češke stranke v zbornici o nadaljnjih korakih. Že v soboto je konferiral Beck s Kramarjem in s Praškom. Nemci groze, da onemogočijo delovanje češkega deželne zbor, če bi motili Čehi razprave proračunskega odseka.

Povišanje davka na žganje.

Enketa, ki se je pečala z določitvijo kontingenta žganja, je končala razpravo. Po zvišanju davka se reducira kontingent žganja za 30.000 hl, t. j. na 987.000 hl.

Predloga o vojaških novincih. — Dveletna službena doba pri deželni brambi.

Vlada namerava zahtevati za deželno brambo 5400 moč več kakor lani. Zato pa nameravajo uvesti v deželni brambi razven konjice in topništva dveletno vojaško službo.

Tirolski krščanski socialci in deželni zbor.

Krščansko-socialni tirolski deželni poslanci zahtevajo, da se mora sklicati tirolski deželni zbor kmalu, da se konstituira.

Moravski deželni zbor.

Zbornica je 28. t. m. nadaljevala razpravo o nujnem predlogu dr. Koudele glede proračunskega provizorija. Govorila sta poslanca dr. Fajferlink (češki naprednjak) dve in pol uri, dr. Pluhar (mladočeh) pa nad dve uri. Nato je dr. Oberleitner v imenu češke levice izjavil, da se njegova stranka ne udeleži glasovanja in da zapusti dvorano. Tudi mladočehi, češki naprednjaki in socialni demokrati so šli iz dvorane. Dr. Stransky, ki je ostal v dvorani, je zahteval, da se konstatuje razmerje glasov. Na glasovanje o nujnosti je 70 poslancev glasovalo za predlog, dva pa proti. Ker ni bila zbornica sklepčna, je bila seja ob pol 9. uri zvečer prekinjena.

Furlanski državni poslanec Bugatto — okrajni glavar.

Državni poslanec, namestniški tajnik, ki je pridržen naučnemu ministrstvu na Dunaju, je imenovan okrajnim glavarjem v Dalmaciji.

PORAZ LIBERALCEV NA ANGLEŠKEM.

Liberalna vladna stranka na Angleškem je zopet doživela občuten poraz. V londonskem okraju Peckham je bila popolnoma poražena.

BOMBNI NAPADI V BARCELONI.

Neki angleški detektiv je izsledil glavne povzročitelje bombnih napadov. Pričakujejo senzacionalna odkritja.

FINSKI DEŽELNI ZBOR

je odobril z 71 proti 47 glasovom predlog socialnih demokratov, da se zagotovi pravno stanje Finske.

Najnovejša politična poročila.

(Posebna poročila »Slovenca«.)

Politiška nedelja na Dunaju.

Dunaj, 30. marca. Včeraj zjutraj ob 7. uri 37 minut se je pripeljal nemški kancler knez Bülow na Dunaj. Na kolo dvoru ga je sprejel nemški poslanik pl. Tschirschky s člani nemškega poslaništva. Bülow se je odpeljal v avtomobilu s Tschirschkyjem v nemško poslaništvo. Po zajtrku je obiskal Bülow dunajska poslaništva, pri katerih je oddal posetnice. Vpisal se je pri nadvojvodinjah Mariji Jožefi, Mariji Anunici in pri nadvojvodu Leopoldu Salvatorju. Svojo posetnico je oddal tudi pri drugem višjem dvornem maršalu knezu Montenuovo.

Dunaj, 30. marca. Včeraj popoldne sta se dolgo časa posvetovala nemški kancler knez Bülow in naš zunanji minister Aehrenthal. Bülowu na čast je priredil Aehrenthal po peti uri popoldne diné, na kateri sta bila povabljeni tudi ministrska predsednika Beck in dr. Weckerle, nemški poslanik pl. Tschirschky s soprogo, oboje nemškega poslaništva, saški poslanik grof Rex, bavarski poslanik Tucher, in več višjih dostojanstvenikov zunanega ministrstva.

Dunaj, 30. marca. Včerajšnjo nedeljo znači visoka politika. Na Dunaju je bil navzoč tudi ogrski ministrski predsednik dr. Weckerle, ki ga je zaslišal cesar v Schönbrunn. Vse trdi, da se je šlo v Weckerlovi avdienci pri cesarju za ustanovitev samostojne ogrske banke in za povišanje častniških plač, dasi Weckerle oboje zanikava.

Dunaj, 30. marca. Dasi je knez Bülow predvsem vrnil Aehrenthalu njegov obisk v Berlinu, ima le sedanji Bülowov obisk brez vsakega dvoma večjo važnost, kakor običajni obiski, ki jih zahtevajo predpisi diplomatske uljudnosti. Voditelja avstrijske in nemške zunanje politike sta imela priliko, ki sta jo gotovo porabila, da se porazgovorita o napovedani Sandžaški železnici in o balkanskih zadevah.

Dunaj, 30. marca. Ogrski ministrski predsednik dr. Weckerle je došel na Dunaj 29. t. m. zvečer. Prenočil je v ogrskem ministrstvu. Ob pol enajstih včeraj dopoldne se je odpeljal dr. Weckerle v Schönbrunn, kjer ga je zaslišal cesar. Zaslišanje je trajalo eno uro. Ob polu 1. se je povrnil Weckerle v ogrsko ministrstvo, kjer je našel posetnico nemškega državnega kanclerja kneza Bülowa.

Dunaj, 30. marca. Dr. Weckerle je kmalu, ko se je vrnil iz Schönbrunna, vrnil obisk nemškemu kanclerju. Prej se je še posvetoval z ministrom a latere grofom Zichyjem. Dr. Weckerle se je povrnil včeraj zvečer v Budimpešto.

Dunaj, 30. marca. O svojem zaslišanju pri vladarju je izjavil Weckerle: Moja navzočnost na Dunaju nima nobene politične važnosti. Poročal sem vladarju o tekočih ogrskih zadevah. O samostojni ogrski banki in o povišanju častniških plač se ni razpravljalo.

Dunaj, 30. marca. Danes zasliši cesar kneza Bülowa v avdienci. Opoldne pa priredi nemški poslanik Bülowu na čast diné. Zvečer priredi Bülowu na čast diné bavarski poslanik Tucher.

Dunaj, 30. marca. Bülow zapusti danes zvečer ob 9. uri 40 minut Dunaj.

14 ministrskih sedežev v parlamentu.

Dunaj, 30. marca. V poslanski zbornici se je izvršilo nekaj izprememb. Predsedniški sedež so zelo povišali, tako, da ne bo več mogoče predsedniške tribune oblegati, kakor se je to dozdaj večkrat zgodilo. Obenem se je napravil prostor še za dva podpredsednika, ker se bodo podpredsedniška mesta pomnožila. Najznačilnejše je, da se je napravil še 14. ministrski sedež. Za koga? Morda za jugoslovanskega ministra? . . .

Baron Rauch — gre.

Dunaj, 30. marca. Iz dobro informiranega vira se zatrjuje, da je ogrska vlada z banom Rauchom že opravila in da v jeseni, ko bo hrvaški sabor zopet sklican, ne bo več bana Raucha v deželi. Rauch strelja kozle, ki se tudi Ogrom zdé

predebeli. Maščuje se z malenkostnimi odredbami, ki pa prav nič ne koristijo.

Staročehi.

Praga. Staročeska stranka se nanovo organizira kot »Česka narodna stranka« in priredi v drugi polovici aprila kongres svojih pristašev.

Svobodomiselnost češko učiteljstvo hujša proti »klerikalizmu«.

Praga, 30. marca. Včeraj dopoldne je imelo več sto čeških svobodomiselnih učiteljev shod, na katerem so hujkali proti »reakciji«, katoličanom, češ, da hočejo omejiti svobodo šole in vede ter znižati šolski obisk na 7 let. Bila je zastopana na shodu zelo pisana družba: zastopniki mladočehov, čeških agrarcev, socialnih demokratov, narodnih socialcev, realistov in državno-pravnih pristašev, torej strank, ki se vedno koljejo med seboj in so edine le, če se gre za nastop proti katoličanom.

Združene češke radikalne stranke.

Praga, 30. marca. Češka radikalna, češka državno-pravna in češko radikalno-napredna stranka nameravajo nastopiti kot skupna stranka.

Češki minister-krajan Prašek o češkem vseučilišču na Moravskem.

Moravska Ostrava, 30. marca. Neki tukajšnji češki list poroča: Veliko ogorčenje je povzročila tu izjava češkega ministra krajana Praška o drugem češkem vseučilišču na Moravskem. Prašek je rekel z ozirom na razburjeno pisavo čeških listov glede na vprašanje češkega vseučilišča na Moravskem: »Vprašanje češkega vseučilišča na Moravskem je češko časopisje umetno napihnilo. Vso akcijo za vseučilišče, ki ni neobhodno nujno, so povzročili nekateri praški docenti, ki ne morejo pričakati, da postanejo profesorji. Obrnili so se na praška uredništva, ki zdaj tako bobnajo.«

Italijanska pravna fakulteta na Dunaju.

Trst, 30. marca. »Piccolo« piše: V najkrajšem času se po izjavi nekega člana vlade ustanovi na Dunaju italijanska pravna fakulteta. Vlada upa, da utihnejo zahteve po italijanskem vseučilišču v Trstu. Kdor pozna avstrijske razmere, vé, da ostanejo brezuspešni še tako utemeljeni protisveti. Italijanska vseučiliška mladina se zato pozivlja, da izda geslo: »Nessuna Vienna« in se ga tudi drži. To bi prisililo vlado, da se peča z vprašanjem o ustanovitvi visoke šole v Trstu, oziroma da premesti z Dunaja v Trst že ustanovljeno pravno fakulteto. Računati se mora, da dobe Slovenci v Ljubljani prej vseučilišče in šele potem dobe Italijani vseučilišče. Preteče še precej časa, predno se to izpelje. Italijanski dijaki naj ne cepijo moči. Porabijo naj čas, da se združijo in v pravem času krepko nastopijo za svoje želje. Če se italijanski dijaki izogibajo italijanske pravne dunajske fakultete, bo uvidela vlada, da se je izjalovil njen načrt. Dijake bodo podpirali italijanski državni poslanci.

Ministrski svet.

Dunaj, 30. marca. Pod Beckovim predsedstvom se je vršil ministrski svet, ki se je pečal z ureditvijo češkega jezikovnega vprašanja. Posvetovanja so se udeležili poleg ministrskega predsednika justični minister Klein, notranji minister Bienenroth, namestnik Coudenhove, predsednik praškega višjega deželnega sodišča Wesely, sekčni načelnik Sieghart, podpredsednik praškega finančnega deželnega ravnateljstva in zastopnik obbolelega češkega poštno-brzojavnega ravnatelja Safarika, višje poštni svetnik Kraus. Posvetovanje je trajalo z enournim odmorom od 10. ure dopoldne do 7. ure zvečer.

Dr. Weckerle na Dunaju.

Budimpešta, 30. marca. O Weckerlejevem dunajskem obisku poročajo listi: Weckerle je dolgo časa želel, da obišče cesarja. Obisk je odgodil, ker je cesar bolehal. Weckerle je poročal cesarju o tekočih zadevah in o aktualnih političnih vprašanjih, osobito o poslovnikovi izpremembi. Glede na bančno vprašanje je poročal, da več ne zavira parlamentarnega delovanja. Vladi se je posrečilo, da »Neodvisna stranka« ne naglašja preostro svojega stališča in se je tako zavlekel spor med strankami, ki so v koaliciji. Nadalje je poročal Weckerle vladarju o vprašanjih, ki se tičejo bodočega delegacijskega zasedanja in o povišanju častniških plač. Vprašanje pa še ni rešeno in je potrebna še ena avdijska, predno se posvetuje o zadevi skupni ministrski svet. Popoldne se je posvetoval Weckerle o davku na žganje z avstrijskim finančnim ministrom Korytovskim. Obe vladi nameravata skleniti dogovor o davku na žganje.

